

EMEK VE ALIN TERİNİN DEĞERİ

Yüce Rabbimizin “İnsan için ancak çalıştığı vardır.” (Necm, 39) ayeti ile Sevgili Peygamberimizin (sas) “Kişi, elinin emeğinden daha hayırlı bir şey asla yememiştir.” hadisi, emeğin ve kişinin çalışarak hayatını kazanmasının önemine vurgu yapmakta, “İşçiye ücretini alın teri kurumadan veriniz.” sözü de insan emeğinin, emeği kullanan açısından değeri üzerinde durmaktadır. Dolayısıyla kendisi değerli olan insanın emeği de değerlidir.

Ayrıca statüler farklı olsa da işçi ve işverenin önce Allah’a, sonra da birbirlerine karşı sorumlulukları vardır. Nitekim zenginlerin, ticaret erbabının büyük bir hırsla mal biriktirme yarışına girip hizmetçilerini ve kölelerini hor ve hakir gördükleri bir zamanda, Sevgili Peygamberimizin “Hizmetçileriniz, kardeşlerinizdir.” ifadesi, haksızlık ve zulüm üzerine kurulu yapıyı değiştirmeye yöneliktir. Bir kudsî hadiste Allah Teâlâ, çalıştırdığı işçiye işini yaptırdığı hâlde ücretini ödemeyen kimsenin kıyamet gününde hasmı olacağını bildirmiş, Sevgili Peygamberimiz “Her kimin kardeşi hizmetinde çalışırsa, yediğinden yedirsin, giydiğinden giydirsin.” buyurmuş, onlara güçlerini aşan işler yüklemeyi, eğer ağır işler yüklenirse de yardım etmeyi istemiştir.

Evet, Müslümanlar, işvereniyle, işçisiyle, işsiziyle kardeştir. Aralarında bulunan sosyal ilişkilerdeki ast-üst ilişkisi ne olursa olsun, neticede birbirlerine kardeşçe davranmak durumundadırlar. Zenginiyle fakiriyle, patronuyla işçisiyle İslâm ahlâkının öğretileri doğrultusunda hareket etmelidirler. Maddî durum, mevki ve makamları ne olursa olsun aralarında şefkat ve merhamete dayalı dayanışma ve yardımlaşma esastır. Nitekim bizim medeniyetimizde kaynağını Kur’an-ı Kerim ve Sevgili Peygamberimizin sünnetinden alan ve “kardeşlik esasına dayalı meslekî eğitim” diye niteleyebileceğimiz “Ahîlik” müessesesi, her sanat ve zanaat erbabının, yetiştirdiği çırağına, kalfasına, ustasına sadece iş ve mesleğini değil; aynı zamanda kardeşliği, hak ve sorumluluğu, alın terini ve emeği, helâl kazancı, dürüstlüğü, sadakati ve tevazuu öğretmesini sağlamıştır.

Modern zamanların yeni olduğu kadar karmaşıklık ve çeşitlilik arz eden ticarî ve iktisadî muameleleri karşısında Rahmet Peygamberinin günümüzün ölçüleriyle ancak bir kasaba sayılabilecek bir şehrin küçük bir pazarında, bir hurma teknesinin başında irad ettiği “Bizi aldatan bizden değildir.” sözü, bugün de bütün sadeliğiyle hükümfermadır. Bu bağlamda İslâm’ın iktisat adına ortaya koyduğu esaslar, bir bütün olarak, nasıl kazanmalı ve nasıl harcamalı sorularının cevabıdır. Zira ne kadar karmaşık olursa olsun bütün iktisadî haksızlık ve tecavüzlerin temelinde “sen çalış ben yiyeyim” bencilliği yatmaktadır. Bencilliğinin mağlubu olan insan, aldatmaktan, sömürmekten ve zulmetmekten çekinmez.

İslâm’ın getirdiği hükümler, helâl ile haramın arasını ayıran sınırlardır. Bu sınırların delilsiz, hüccetsiz ve keyfi bir şekilde genişletilmesi Allah’ın hakkına (hukuku’llah) tecavüzken, daraltılması ise kulun hakkına (hukuku’l-ibad) tecavüzdür. Bu sınırları ihlâl, emeğin ve emekçinin mağduriyetine ve haklarının zayi olmasına; sınırlara riayet ise, hakkın teslimine ve sosyal nizamın sürekliliğine vesile olur. Üzülerek ifade edelim ki

emek, yaşadığımız çağda sarfiyatı çok fazla yapılan, karşılığı az ödenen ve aynı zamanda çok fazla zayı edilen bir değerdir.

Şurası iyi bilinmelidir ki, emeğin değmediği, erişmediği bir hayat yoktur ve düşünülemez de. Çünkü emek, hayatın idamesi için çok büyük bir değerdir. Dolayısıyla emek hangi aşamada olursa olsun, hangi elden çıkarsa çıksın kutsaldır. Bu açıdan emeğiyle hayata dokunan ve insanlığa katkı sunan herkes kıymetlidir.

Sonuç olarak yüce dinimiz İslâm'ın öğretileri, Resûl-i Ekrem'in (sas) örnek hayatı bizlere, say u gayret göstermeyi, emek sarf etmeyi, alın teri dökmeyi, emeğin hakkını vermeyi, emrimiz altında çalışanlara adaletle muamele etmeyi emreder. Sevgili Peygamberimizin ahlâkını ahlâk edinme şiarında olan kardeşleri olarak bizler, emeğe ve emeği sarf edene verdiğimiz değerle, ona biraz daha yaklaşmış olacağız.